

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการทำกิจกรรมของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองระหว่างกลุ่มที่ใช้แผนการจำหน่าย กับกลุ่มผู้ป่วยที่ได้รับการจำหน่ายตามปกติ โดยศึกษาในผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองครั้งแรกที่มีสาเหตุจากการอุดตันหรือตีบตัน ที่รับไว้รักษาตัวในแผนกอายุรกรรม โรงพยาบาลระยอง จำนวน 70 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ 1 กันยายน 2548 ถึง 31 มีนาคม 2549 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย ตามลำดับดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ สถานภาพสมรส ลักษณะครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพ ประวัติโรคประจำตัว ร่างกายซีกที่เป็นอัมพาต/อ่อนแรง สถานบริการสุขภาพใกล้บ้าน ของผู้ป่วยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ข้อมูลส่วนบุคคล	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ				
ชาย	22	62.9	20	57.1
หญิง	13	37.1	15	42.9
สถานภาพสมรส				
โสด	-	-	2	5.7
คู่	23	65.7	22	62.9
หม้าย	9	25.7	11	31.4
หย่า/แยก	2	5.7	-	-
สมณะ	1	2.9	-	-
ลักษณะครอบครัว				
ครอบครัวเดี่ยว	31	88.6	32	91.4
ครอบครัวขยาย	4	11.4	3	8.6

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา				
ไม่ได้เรียนหนังสือ	5	14.3	8	22.9
ประถมศึกษา	26	74.3	25	71.4
มัธยมศึกษา	3	8.6	1	2.9
ปริญญาตรี	1	2.9	-	-
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-	1	2.9
อาชีพ				
รับจ้าง	9	25.7	9	25.7
รับราชการ	-	-	1	2.9
ค้าขาย	4	11.4	2	5.7
ทำนา ทำสวน ทำไร่	5	14.3	3	8.6
ไม่ได้ทำงาน	15	42.9	20	57.1
นักบวช	1	2.9	-	-
ประมง	1	2.9	-	-
รายได้				
เพียงพอใช้ได้ตามต้องการ	1	2.9	1	2.9
เพียงพอใช้อย่างประหยัด	34	97.1	34	97.1
ร่างกายซีกที่เป็นอัมพาต/ อ่อนแรง				
อัมพาต/ อ่อนแรงข้างขวา	15	42.9	18	51.5
อัมพาต/ อ่อนแรงข้างซ้าย	20	57.1	17	48.5
ประวัติโรคประจำตัว				
ไม่มี	9	25.7	15	42.9
เบาหวาน	7	20.0	6	17.1
ความดันโลหิตสูง	15	42.9	12	34.3
ไทรอยด์	1	2.9	1	2.9
ไตวายเรื้อรัง	2	5.7	-	-

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประวัติโรคประจำตัว (ต่อ)				
ปอดอุดกั้นเรื้อรัง	1	2.9	-	-
โรคหัวใจ	-	-	1	2.9
สถานบริการสุขภาพใกล้บ้าน				
มี	35	100	35	100

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มทดลองมีจำนวนทั้งหมด 35 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 63 สถานภาพสมรสคู่ คิดเป็นร้อยละ 66 ลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยวคิดเป็นร้อยละ 89 มีการศึกษาระดับประถมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 74 ไม่ได้ประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 43 เป็นอัมพาต / อ่อนแรงครึ่งซีกซ้าย คิดเป็นร้อยละ 57 ประวัติโรคประจำตัวเป็นโรคความดันโลหิตสูง คิดเป็นร้อยละ 43 และกลุ่มตัวอย่างทุกรายมีสถานบริการสุขภาพใกล้บ้านทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100

สำหรับกลุ่มควบคุมมีจำนวนทั้งหมด 35 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 57 มีสถานภาพสมรสคู่ คิดเป็นร้อยละ 63 ลักษณะครอบครัวเป็นครอบครัวเดี่ยวคิดเป็นร้อยละ 91 ระดับการศึกษาที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 71 ไม่ได้ประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 57 มีอาการอัมพาต/ อ่อนแรงของแขน ขาข้างขวา คิดเป็นร้อยละ 52 ประวัติโรคประจำตัวเป็นโรคความดันโลหิตสูง คิดเป็นร้อยละ 34 และกลุ่มตัวอย่างทุกรายมีสถานบริการสุขภาพใกล้บ้านทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าต่ำสุด-สูงสุด ของอายุ และระดับการรู้สติ (GCS) ของผู้ป่วยกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	Minimum	Maximum	$\bar{X}$	SD
อายุ					
กลุ่มทดลอง	35	36	86	61.06	13.73
กลุ่มควบคุม	35	33	84	61.80	14.59
GCS					
กลุ่มทดลอง	35	12	15	14.74	.70
กลุ่มควบคุม	35	12	15	14.26	1.19

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มทดลองมีอายุเฉลี่ย 61 ปี ผู้ป่วยที่อายุต่ำสุด 36 ปี และสูงสุด 86 ปี ส่วนกลุ่มควบคุมมีอายุเฉลี่ย 62 ปี ผู้ป่วยที่อายุต่ำสุด 33 ปี และสูงสุด 84 ปี ส่วนระดับ GCS ของกลุ่มทดลองเฉลี่ย 14.74

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความสามารถในการทำกิจกรรม ก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลอง

ความสามารถในการ ทำกิจกรรม แยกตามหมวด	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. การดูแลช่วยเหลือตนเอง	1.09	0.22	ต่ำ	3.20	0.70	สูง
2. การควบคุมระบบขับถ่าย	1.36	0.60	ต่ำ	3.46	0.86	สูง
3. การเปลี่ยนอิริยาบถ	1	0	ต่ำ	3.11	0.93	สูง
4. การเคลื่อนที่	1	0	ต่ำ	2.50	0.70	ปานกลาง
5. การสื่อความหมาย	3.10	0.55	สูง	3.74	0.37	สูง
6. การกำหนดรู้ด้านสังคม	2.77	0.54	ปานกลาง	3.46	0.49	สูง
คะแนนรวม	28.94	3.89	ต่ำ	57.17	10.07	สูง

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสามารถในการทำกิจกรรมก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองพบว่า มีคะแนนอยู่ในระดับต่ำ ในหมวดการดูแลช่วยเหลือตนเอง หมวดการควบคุมระบบขับถ่าย หมวดการเปลี่ยนอิริยาบถ และหมวดการเคลื่อนที่ มีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง ในหมวดการสื่อสารความหมาย มีคะแนนอยู่ในระดับสูง และหมวดการกำหนดรู้ด้านสังคม แต่ภายหลังการทดลอง 1 เดือน พบว่า คะแนนความสามารถในการทำกิจกรรมของกลุ่มทดลองเพิ่มขึ้นมาอยู่ในระดับสูงเกือบทุกหมวด ยกเว้นหมวดการเคลื่อนที่ ที่ระดับคะแนนเพิ่มขึ้นมาอยู่ในระดับปานกลาง แต่คะแนนรวมของความสามารถในการทำกิจกรรมโดยรวมแล้วอยู่ในระดับสูง

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความสามารถในการทำกิจกรรม ก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มควบคุม

ความสามารถใน การทำกิจกรรม แยกตามหมวด	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. การดูแลช่วยเหลือตนเอง	1.04	0.16	ต่ำ	1.59	0.47	ต่ำ
2. การควบคุมระบบขับถ่าย	1.06	0.24	ต่ำ	1.72	0.70	ต่ำ
3. การเปลี่ยนอิริยาบถ	1	0	ต่ำ	1.46	0.51	ต่ำ
4. การเคลื่อนที่	1	0	ต่ำ	1.19	0.33	ต่ำ
5. การสื่อสารความหมาย	3.24	0.47	สูง	3.53	0.12	สูง
6. การกำหนดรู้ด้านสังคม	3.14	0.33	สูง	3.32	0.14	สูง
คะแนนรวม	29.14	2.25	ต่ำ	36.34	4.99	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 พบว่า ความสามารถในการทำกิจกรรมก่อนการทดลองของกลุ่มควบคุมมีคะแนนอยู่ในระดับต่ำ ในหมวดการดูแลช่วยเหลือตนเอง หมวดการควบคุมระบบขับถ่าย หมวดการเปลี่ยนอิริยาบถ และหมวดการเคลื่อนที่ ส่วนหมวดการสื่อสารความหมาย และหมวดการกำหนดรู้ด้านสังคม มีคะแนนอยู่ในระดับสูง ภายหลังการทดลอง 1 เดือนแล้ว พบว่า คะแนนความสามารถในการทำกิจกรรมเฉลี่ยแต่ละหมวดเพิ่มขึ้น แต่เมื่อพิจารณาระดับความสามารถในแต่ละหมวดแล้ว

ไม่เปลี่ยนแปลง แต่คะแนนรวมของความสามารถในการทำกิจกรรมโดยรวมแล้วอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการทำกิจกรรมระหว่างก่อนและหลังการทดลอง ในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดย Dependent T-test

คะแนนความสามารถ ในการทำกิจกรรม	กลุ่มทดลอง			กลุ่มควบคุม		
	$\bar{X}$	SD	t	$\bar{X}$	SD	t
ก่อนการทดลอง	28.94	3.88	-18.02 *	29.14	2.25	-8.58 *
หลังการทดลอง	57.17	10.07		36.34	4.99	

* $p < .05$

จากตารางที่ 5 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการทำกิจกรรมระหว่างก่อนและหลังการทดลอง พบว่า หลังการทดลองทั้งสองกลุ่มมีคะแนนความสามารถในการทำกิจกรรมสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการทำกิจกรรมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Analysis of Covariance) จากการทบทวนวรรณกรรมได้กำหนดให้อายุ ระดับการรู้สติ (GCS) และคะแนนความสามารถในการทำกิจกรรมของผู้ป่วยก่อนการทดลองมาเป็นตัวแปรร่วมนั้น แต่เมื่อนำมาทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของ ANCOVA แล้วพบว่าทั้ง อายุ และ GCS ไม่เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของ ANCOVA จึงไม่ได้นำมาใช้เป็นตัวแปรร่วม จึงใช้คะแนนความสามารถในการทำกิจกรรมของผู้ป่วยก่อนการทดลองมาเป็นตัวแปรร่วมได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการทำกิจกรรมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ภายหลังการทดลอง โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Analysis of Covariance) โดยใช้คะแนนความสามารถในการทำกิจกรรมก่อนการทดลองเป็นตัวแปรร่วม

แหล่งความแปรปรวน	<i>SS adj</i>	<i>df</i>	<i>MS adj</i>	<i>F</i>	<i>p-value</i>
ตัวแปรร่วม	550.55	1	550.55	9.87	.003
ระหว่างกลุ่ม	7715.30	1	7715.30	137.83	.000
ภายในกลุ่ม	3750.31	67	55.97		
ทั้งหมด	11892.87	69			

จากตารางที่ 6 เมื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม พบว่า คะแนนความสามารถในการทำกิจกรรมก่อนการทดลองของผู้ป่วย มีอิทธิพลต่อคะแนนความสามารถในการทำกิจกรรมหลังการทดลองของผู้ป่วย ($F_{1,67} = 9.87, p < .05$) และเมื่อควบคุมอิทธิพลของคะแนนความสามารถในการทำกิจกรรมก่อนการทดลองแล้วพบว่ากลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการทำกิจกรรมภายหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($F_{1,67} = 137.83, p < .001$)